

Тридесет првог јануара главни тужилац Србије за ратне злочине Владимир Вукчевић и главни тужилац БиХ Горан Салиховић потписали су Протокол о сарадњи у прогону осумњичених за ратне злочине, злочине против човечности и геноцид [\[1\]](#). Заправо, документ је, уместо Салиховића, потписала в.д. главног тужиоца Јадранка Локмић-Мисирача, јер је Салиховић на дужност ступио следећег дана, но он ће свакако бити најодговорнији за његово спровођење, као нови “менаџер” Тужилаштва БиХ. Протокол је потписан у Бриселу после скоро две године убеђивања власти у Сарајеву од стране званичника ЕУ и САД да од тог документа неће имати више штете од користи, дочим је Тужилаштво Србије још раније депоновало потпис свог главног тужиоца, чекајући потпис сарајевског колеге.

Шта (ни)је предвиђено протоколом ?

Да ће Салиховић, хтео не хтео, бити под притиском да спроводи Протокол онако како га најрадије буду читали у Сарајеву јасно је још од онда када су се потписивању тог документа успротивили члан Председништва БиХ Жељко Комшић и председница Суда БиХ Меддида Кресо. Њихова подршка Протоколу и сада је изостала, а противљење је појачано оштрим критикама које долазе од стране представника неких од најзначајнијих организација које се баве истраживањем ратних злочина над Бошњацима [\[2\]](#), док су представници удружења бошњачких жртава листом изразили неповерење у Протокол [\[3\]](#)

Салиховић је, пак, одговорио да је Протокол “добра ствар и за жртве”, те отворено признао да су потписивање документа “очекивале Европска комисија и САД, јер је ово почетак регионалне сарадње која води у помирење” [4]. Главни тужилац Србије за ратне злочине Владимир Вукчевић покушао је некако да одобровољи бошњачку јавност наводећи да се “на овај начин избегавају паралелне истраге”, те истичући да није тачно да ће грађани БиХ ићи на суђења у Србију

[5]

Изручивање оптужених или осумњичених, сваако, није предвиђено поменутиим протоколом, већ је тај документ замишљен да би омогућио директну комуникацију тужилаштва БиХ и Србије, формирање заједничких истражних тимова и начине њиховог рада. Иако су и у једном и у другом тужилаштву сада истицали како је ово велики корак напред у прогону ратних злочинаца, истина је да тај документ није правно обавезујући и да се примењује по принципу добровољности. □□ “Суштина оваквих споразума нису правни принципи, него воља обе стране да делегирају другој страни предмет за који се мисли да ће се тамо ефикасније водит(...) Суштина је да се цео споразум базира на добровољности. Једна страна може, а не мора да уступи доказе, исто тако друга страна може, али не мора да покаже жељу да води предмет за који су му уступљени докази” – ово је рекао Вукчевићев заменик Бруно Векарић још пре два месеца, када је пропао претходни покушај потписивања протокола

[6]

(Не)заинтересованост за ратне злочине над Србима

Према тадашњим Векарићевим речима, Тужилаштво Србије је заинтересовано за предмете “Добровољачка” и “Тузланска колона”, односно за укупно десетак предмета,

како сада каже Векарић - не откривајући о којим предметима је реч - док представници удружења српских жртава у РС тврде да су то познати предмети ратних злочина над Србима за које до сада у Суду БиХ готово нико није одговарао. “Сем Добровољачке и Тузланске колоне, ту је и предмет ‘Велики парк Сарајево’ где је приведено осам војника ЈНА који су ту убијени и спаљени, а само је један пронађен и идентификован. Србија је прикупљала доказе и за ‘случај Сијековац’, доказе о злочинима у Подрињу, о Шавничкој групи, о злочинима на Купресу и другима. Надам се да се докази из Србије неће пребацити БиХ, јер у том случају ти предмети не би били процесуирани”, сматра председник Организације породица заробљених, погинулих бораца и несталих цивила РС Недељко Митровић [7].

За шта је све Тужилаштво БиХ заинтересовано за сада је наводно тајна. “Први корак ће бити да ће, испред Тужилаштва БиХ, мој заменик ићи у Београд да изврши припреме и разговоре”, било је све што је рекао новоименовани главни тужилац БиХ. Али, ако је судити по ранијим изјава министра правде БиХ Барише Чолака, “то су кривична дела која су почињена у сабирним центрима, логорима у Србији, ако евентуално буде таквих поступака“ [8].

С друге стране, министар правде Србије Никола Селаковић помињао је да је Тужилаштво Србије за ратне злочине “досадашњим деловањем дало пример сличним тужилаштвима у земљама окружења како посао треба радити: без политичке острашћености и политичке пристрасности [9], претходно истичући да српско тужилаштво има обавезу да озбиљно процесуира и предмет “Добровољачка”.

”Када је тај случају у питању, у јавном мњењу у Србији остаје трајна сумња да га надлежни органи у БиХ нису до краја истражили, односно да се ради о класичном

примеру неспровођења кривичног поступка из политичких разлога. Српско Тужилаштво за ратне злочине дужно је да покрене поступак против сваког лица за кога има основане сумње да је починило ратни злочин, а поготово када су у питању тешки злочини као што је ‘случај Добровољачка’. Том тужилаштву је предат огроман материјал који садржи доказе о многим злочинима почињеним на територији БиХ и они би требало да буду истражени”, изјавио је недавно Селаковић

[\[10\]](#)

Подсећања ради, међу најпознатијим случајевима обустављања истрага Тужилаштва БиХ против високих цивилних, војних и полицијских функционера РБиХ крију се у предметима “Добровољачка” и “Тузланска колона”. Тужилаштво БиХ сада води истрагу још само против НН лица као непосредних извршилаца убистава војника ЈНА, док су одговорности ослобођени Ејуп Ганић, Стјепан Кљуић, Јован Дивјак, Заим Бацковић итд. С друге стране, Тужилаштво у Београду још увек води истраге против свих тих особа које су њихове колеге у Сарајеву ослободиле, па се поставља питање како ће се сарадња у тим предметима одвијати.

Зато неће бити необично ако оно што уследи буде личило на дуготрајну игру живаца, која неће бити лишена ни политичких притисака, како из Сарајева, тако и из Брисела и Вашингтона. То отвара простор за политичку манипулацију текстом протокола у коме се изричито наводе строги услови према којима документи/копије једне државе (не)ће моћи да буду дати другој држави без сагласности надлежних институција. Поготово је тешко је замислити да ће неко у Сарајеву уступити тужилаштву у Београду документе Председништва РБиХ у којима се, рецимо, говори о држању и третману српских цивила у логорима на подручју под контролом АРБиХ: примера ради, у оним случајевима у којима је Тужилаштво БиХ ослободило одговорности 455 осумњичених особа за злочине над Србима у логору “Силос”. Такође, није тешко замислити ситуацију да тужиоци у Београду приљежније обаве своје истраге о злочинима над Србима у БиХ него њихове колеге у Сарајеву – делом и због већег поверења српских сведока и жртава у београдске тужиоце – али да докази из Београда тужиоцима у Сарајеву опет буду “недовољни” за подизање оптужница у тим предметима. Извесно је, такође, да ће српски тужиоци претендовати да учврсте праксу испитивања сведока/осумњичених Бошњака у БиХ којима се никако не иде у Београд, заједно са својим сарајевским колегама. И обрнуто. Таква пракса је успостављена у неким случајевима и било би нормално да се устали после потписивања протокола, тим пре што је за то заинтересовано и Тужилаштво БиХ.

Али, како је Тужилаштво Србије заинтересовано за много више нерешених случајева ратних злочина над Србима у БиХ него Тужилаштво БиХ, не би било необично, а ни први пут, да их у намери да расветле што више тих заташканих злодела – спрече бошњачки

званичници у Сарајеву разновразним опструкцијама. Јер, за већину бошњачких политичара и до сада су неки од најстрашнијих ратних злочина над Србима у БиХ били само инциденти за које могу бити одговорни само “неодговорни појединци”. А то, по њиховим неписаним правилима, бивају НН лица која, онда, нико не може, не сме или не уме да открије.

Другим речима, добра воља на коју се у протоколу позива, у Сарајеву ће се најрадије тумачити као тест добре воље Србије да казни починиоце ратних злочина над Бошњацима у БиХ - који су настањени у Србији - а да, истовремено, тужиоци Тужилаштва БиХ “добровољно” ослобађају Бошњаке и остале званичнике и припаднике РБиХ од било какве одговорности за почињене ратне злочине над Србима у БиХ. Још уколико покровитељи протокола из Брисела и Вашингтона буду имали наодмет времена за чекање не би ли у Сарајеву бар мало ублажили своје ставове – онда ће се породице српских жртава и преживели логораши у БиХ начекати док не дођу до правде.

---

[1] <http://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=79804>

[2] Аутор “Босанске књиге мртвих” Мирсад Токача у изјави за Федералну новинску агенцију(Фена) потписивање документа поистоветио је са чином капитулације. “То је капитулантска одлука. Злочин се десио на територији БиХ, жртве су пале на тлу БиХ и једино место где се мора судити је БиХ”, рекао је Токача

[3] [http://www.slobodnaevropa.org/content/bih-mala-ocekivanja-od-](http://www.slobodnaevropa.org/content/bih-mala-ocekivanja-od-protokola-o-sudjenjima-za-zlocine/24889293.html)

[protokola-o-sudjenjima-za-zlocine/24889293.html](http://www.slobodnaevropa.org/content/bih-mala-ocekivanja-od-protokola-o-sudjenjima-za-zlocine/24889293.html)

[4] [http://www.slobodnaevropa.org/content/potpisan-protokol-o-saradnji-](http://www.slobodnaevropa.org/content/potpisan-protokol-o-saradnji-tuzilastava-bih-i-srbije-o-progonu-osumnjicjenih-za-ratne-zlocine/24888943.html)

[tuzilastava-bih-i-srbije-o-progonu-osumnjicjenih-za-ratne-zlocine/24888943.html](http://www.slobodnaevropa.org/content/potpisan-protokol-o-saradnji-tuzilastava-bih-i-srbije-o-progonu-osumnjicjenih-za-ratne-zlocine/24888943.html)

[5] [http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/135/Hronika/1257842/Saradnja+](http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/135/Hronika/1257842/Saradnja+tu%C5%BEila%C5%A1tava+Srbije+i+BiH+.html)

[tu%C5%BEila%C5%A1tava+Srbije+i+BiH+.html](http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/135/Hronika/1257842/Saradnja+tu%C5%BEila%C5%A1tava+Srbije+i+BiH+.html)

[6] [http://www.slobodnaevropa.org/content/hoce-li-sudjenje-za-dobrovoljacku-](http://www.slobodnaevropa.org/content/hoce-li-sudjenje-za-dobrovoljacku-i-tuzlansku-kolonu-biti-predat-sarajevu/24770946.html)

[i-tuzlansku-kolonu-biti-predat-sarajevu/24770946.html](http://www.slobodnaevropa.org/content/hoce-li-sudjenje-za-dobrovoljacku-i-tuzlansku-kolonu-biti-predat-sarajevu/24770946.html) .

[7] [http://www.glassrpske.com/drustvo/vijesti/Srusene-barijere-za-istragu-](http://www.glassrpske.com/drustvo/vijesti/Srusene-barijere-za-istragu-zlocina/lat/108141.html)

[zlocina/lat/108141.html](http://www.glassrpske.com/drustvo/vijesti/Srusene-barijere-za-istragu-zlocina/lat/108141.html)

[8] [http://www.slobodnaevropa.org/content/tuzilastvima-odrijesene-ruke-](http://www.slobodnaevropa.org/content/tuzilastvima-odrijesene-ruke-za-potpisivanje-sporazuma/24770508.html)

[za-potpisivanje-sporazuma/24770508.html](http://www.slobodnaevropa.org/content/tuzilastvima-odrijesene-ruke-za-potpisivanje-sporazuma/24770508.html)

[9] [www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=12&dd=](http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=12&dd=26&nav_category=11&nav_id=672315)

[26&nav_category=11&nav_id=672315](http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2012&mm=12&dd=26&nav_category=11&nav_id=672315)

[10] http://www.glassrpske.com/novosti/vijesti_dana/Nikola-Selakovic-

Dobrovoljacka-ne-smije-ostati-bez-sudskog-epiloga/lat/99065.html .